

บทที่ 1

บทนำ

1.1 หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันถือว่าเป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญของประเทศไทย รัฐบาลมีนโยบายในการพัฒนา ปรับปรุง ส่งเสริม กิจกรรมต่างๆ อีกทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาการทั้งหลายก็เป็นผลดีต่อประเทศทำให้ประเทศพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็ว ในด้านการลงทุน การประกอบกิจการก็เช่นกัน มีการแข่งขันกันมากขึ้น ธุรกิจที่มีความมุ่งหวังที่จะได้ผลกำไรจะต้องปรับตัวเพื่อให้สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกันและมุ่งสู่มาตรฐานหรือคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดเพื่อให้เหนือคู่แข่ง โดยต่างกันก็การบริหาร การวางแผน ในกิจกรรมต่างๆ ต้องมีการบริหารต้นทุนให้เกิดประสิทธิภาพ และใกล้เคียงตามความเป็นจริง

ธุรกิจในการให้บริการศึกษาก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับเปลี่ยน ปรับปรุงกระบวนการทำงานตลอดทั้งรูปแบบใหม่ให้ทันสมัยและมีมาตรฐาน โดยเฉพาะในปี 2545 นี้ เป็นปีที่เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในวงการการศึกษาของประเทศไทย เพราะเป็นปีที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ในหลายๆมาตรา จะมีผลบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น ทั้งในด้านของโรงเรียน ครูผู้สอน ตลอดจนนักศึกษา ที่ต้องปรับหน้าที่และบทบาทให้สอดคล้องกันกับยุคปฏิรูปการศึกษาที่จะเกิดขึ้น

ต้นทุนกิจกรรม (Activity-Based Costing System : ABC)¹ เป็นระบบบัญชีที่มีแนวคิดที่สำคัญคือ กิจกรรมเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดต้นทุนจึงปันส่วนค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น เข้าสู่กิจกรรมที่เกี่ยวข้อง โดยอาศัยตัวผลักดันต้นทุน (Cost Driver) ที่มีความสัมพันธ์กับกิจกรรมที่เกิดขึ้นแล้วจึงคิดต้นทุนกิจกรรมเข้าสู่ตัวสินค้าและบริการหรือสิ่งที่ต้องการคิดต้นทุน (Cost Object) ระบบนี้จะให้ข้อมูลสารสนเทศที่ชัดเจนแก่ฝ่ายบริหาร สามารถนำไปใช้ในการบริหารเชิงกลยุทธ์ได้ดียิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกำหนดกิจกรรมที่เป็นกิจกรรมเพิ่มค่าหรือไม่เพิ่มค่า วิธีการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยลดกิจกรรมไม่เพิ่มค่าที่ไม่มีความจำเป็นให้น้อยลงหรือหมดไป เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน และปรับต้นทุนต่างๆ ให้เหมาะสมยิ่งขึ้น เพิ่มความได้เปรียบในเชิงการแข่งขันแก่กิจการ

¹ ดวงมณี โกมารทัต, การบริหารกิจกรรม, ในนานาทัศนะของการบริหารต้นทุน, (กรุงเทพฯ: ภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537) หน้า 12

ผู้ศึกษามีความสนใจ กรณีศึกษา โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งเป็นสถานศึกษาเอกชนที่มีหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.ว.ช.) และหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) เริ่มก่อตั้งจากการริเริ่มของ บริษัท อริยวิทย์ จำกัด เริ่มเปิดดำเนินการเรียนการสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2539 มีทุนจดทะเบียน 300 ล้านบาท มีสถานที่ตั้งอยู่ที่ 128 หมู่ 5 ถนนมหิดล ตำบลหนองหอย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ โรงเรียนได้เติบโตพัฒนาขึ้นสู่ปีที่ 7 มีการพัฒนาด้านวิชาการ อาคารสถานที่ และองค์ประกอบแวดล้อมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่ผู้บริหารระดับสูงมีข้อมูลสารสนเทศไม่เพียงพอที่จะนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจว่าควรขยายหรือเลิกสำหรับการเรียนการสอนในสาขาวิชาใด เพราะการรวบรวมข้อมูลทางบัญชีของโรงเรียนในปัจจุบัน ยังใช้การรวบรวมข้อมูลต้นทุนในระบบต้นทุนมาตรฐานเดิมอยู่ ทำให้มองเห็นเพียงภาพรวมเท่านั้น แต่ไม่สามารถมองเห็นภาพของข้อมูลผลตอบแทนและต้นทุนของแต่ละสาขาวิชาได้ ทำให้ข้อมูลที่มีอยู่ไม่สามารถนำมาใช้ประกอบการตัดสินใจในการบริหารแก่ผู้บริหารระดับสูงได้เท่าที่ควร

ดังนั้น การศึกษาการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรม (Activity-Based Costing System : ABC) ของโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย ในครั้งนี้จะสามารถให้ข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจเกี่ยวกับการขยายหรือการเลิกในสาขาวิชาใดได้ดี สามารถบูรณาการการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมดังกล่าวจะได้ผลเมื่อเกิดความคุ้มค่า และประโยชน์สูงสุดจะทำให้ผู้บริหารได้รับข้อมูลสารสนเทศที่มีประโยชน์ต่อการบริหารที่ดีขึ้นและกิจการมีความสำเร็จในธุรกิจ

1.2 วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมในสถานศึกษาเอกชน กรณีโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาถึงการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมของสถานศึกษาเอกชน ในกรณี โรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

ศึกษาข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤษภาคม 2544 ถึง วันที่ 30 เมษายน 2545 ของระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ป.ว.ช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ป.ว.ส.) ปีการศึกษา 2544 ภาคเรียนที่ 1 และ ภาคเรียนที่ 2 ใน 2 สาขาวิชา คือ สาขาวิชาช่างยนต์ และสาขาวิชาอิเล็กทรอนิกส์ จากทั้งหมดจำนวน 10 สาขาวิชา คือ สาขาช่างไฟฟ้า ช่างอิเล็กทรอนิกส์ ช่างยนต์ ช่างเทคนิค สถาปัตยกรรม ช่างกลโรงงาน ช่างก่อสร้าง ช่างเทคนิคอุตสาหกรรม ช่างโยธา เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และ คอมพิวเตอร์ธุรกิจ

1.3.2 วิธีการศึกษาและการเก็บรวบรวมข้อมูล

แหล่งข้อมูล

ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้บริหาร และหัวหน้าฝ่ายสาขาวิชา รวมทั้งสังเกตการณ์การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ จำนวน 27 คน จากทั้งหมด 117 คน ของโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ โดยบริษัท อริยวิทย์ จำกัด เพื่อนำไปวิเคราะห์และกำหนดกิจกรรม

ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากรายงานการเงิน โครงสร้างองค์กร และคำบรรยายลักษณะงาน และข้อมูลเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติงาน รวมถึงเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วิธีการศึกษาและการวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากแหล่งข้อมูล การสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์มาวิเคราะห์เพื่อคำนวณต้นทุนกิจกรรมและต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยของโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ ได้อย่างเหมาะสมและวิเคราะห์แนวทางการใช้ในการตัดสินใจสำหรับผู้บริหารระดับสูง

1.3.3 นิยามศัพท์

การประยุกต์ใช้² หมายถึง การนำมาใช้ หรือปรับใช้ หรือดัดแปลง โดยการนำมาใช้นั้นได้นำของเดิมมาเป็นแนวทางในการใช้ให้เกิดผลดีขึ้น หรือเปลี่ยนไป ให้เกิดประโยชน์มากขึ้น

ต้นทุนกิจกรรม (Activity Cost)³ หมายถึง ต้นทุนของทรัพยากรทั้งหมดที่ใช้ในการประกอบกิจกรรมนั้นๆ

² นิตยา เงินประเสริฐศรี. ทฤษฎีองค์การ: แนวการศึกษาเชิงบูรณาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2542.

³ วรศักดิ์ ทุมมานนท์, ระบบการบริหารต้นทุนกิจกรรม (กรุงเทพฯ : ไอโอเน็ค, 2544), หน้า 22.

ตัวผลักดันต้นทุน⁴ (Cost Driver) หมายถึง สาเหตุที่ทำให้เกิดต้นทุน ซึ่งจะเกิดขึ้นก่อนกิจกรรมเสมอและใช้เป็นฐานในการคำนวณอัตราต้นทุนกิจกรรมต่อหน่วยของตัวผลักดันต้นทุน

กิจกรรมที่เพิ่มค่า⁵ (Value Added Activity) เป็นกิจกรรมที่เพิ่มคุณค่าในสายตาของลูกค้า หรือกิจกรรมที่มีความจำเป็นที่ได้กระทำไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด หรือกิจกรรมที่สอดคล้องกับความจำเป็นที่กิจการจะต้องมีผลได้ (Output) นั้นๆ

กิจกรรมที่ไม่เพิ่มค่า⁶ (Non-Value Added Activity) เป็นกิจกรรมที่ทำให้ต้นทุนของกิจการเพิ่มสูงขึ้นโดยไม่จำเป็น ซึ่งกิจการสามารถลดลงหรือจัดให้หมดไปได้ โดยไม่ทำให้ความสามารถในการแข่งขัน ในแง่ของการตอบสนองข้อกำหนดต่างๆ ของลูกค้าลดลง

สถานศึกษาเอกชน หมายถึง สถาบันการศึกษา สถานที่เรียนที่มีเจ้าของกิจการเป็นบุคคลหรือนิติบุคคลมีการขออนุญาตจัดตั้งขึ้นและมีใบอนุญาตประกอบกิจการ มีคุณสมบัติและหลักสูตรตามที่สำนักงานการศึกษาเอกชนกำหนดภายในกรอบที่กระทรวงศึกษาธิการตั้งไว้

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงแนวทางการประยุกต์ใช้ต้นทุนกิจกรรมในสถานศึกษาเอกชนของโรงเรียนเทคโนโลยีเอเชีย จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อประโยชน์ต่อผู้บริหารในการตัดสินใจปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรการศึกษาและผู้สนใจทั่วไป

⁴ วรศักดิ์ ทูมมานนท์, ระบบการบริหารต้นทุนกิจกรรม (กรุงเทพฯ : ไอโอเน็ต, 2544) หน้า 80.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 89.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.